

TIVOLI
.....

175

Tivoli Copenhagen Phil

Esther Yoo & Tjajkovskij Søndag den 13. maj kl. 15.00

Hyldest til Leonard Bernstein Søndag den 24. juni kl. 15.00

Festkoncert for Michala Petri Søndag den 1. juli kl. 15.00

I Ungarn med Arabella Steinbacher Søndag den 5. august kl. 15.00

SOMMER KLASSISK

Klassisk musik i verdensklasse – lige midt i Tivoli

"Da mit syn blev reduceret fra 40 til 20 procent på kun to måneder, var min eneste mulighed en celletransplantation på hornhinden.

Uden forskning i øjensygdomme havde operationen, der reddede mit syn, ikke været en mulighed"

Hardy Bleibach

Gør en synlig forskel, når dine øjne lukkes

Med en arvedonation til Øjenforeningen giver du liv til forskning, der fører til nye behandlinger, så flere kan bevare både syn og livskvalitet.

Se, hvordan du kan donere på ojenforeningen.dk/arv eller ring på **33 69 11 00** og hør mere

Øjenforeningen

Øjenforeningen arbejder for at nedbringe synstab gennem støtte til forskning og oplysning

Søndag den 13. maj kl. 15.00

Esther Yoo & Tjajkovskij

Dirigent: Toshiyuki Kamioka

Solist: Esther Yoo, violin

Tivoli Copenhagen Phil

Carl Nielsen (1865-1931):

Helios, ouverture, op. 17 (1903) (ca. 12')

Peter Tjajkovskij (1840-1893):

Violinkonzert i D-dur, op. 35 (1878) (ca. 34')

- Allegro moderato
- Canzonetta. Andante
- Finale. Allegro vivacissimo

PAUSE

Carl Nielsen (1865-1931):

Symfoni nr. 5, op. 50 (1920-22) (ca. 35')

- Tempo giusto. Adagio
- Allegro. Presto. Andante poco tranquillo. Allegro

Esther Yoo & Tjajkovskij

Af Maria Frej

SommerKlassisk 2018 starter sin sæson med at lade solen stå op – kan man forestille sig en mere strålende start?

Sol hedder 'helios' på græsk og er samtidig navnet på den græske solgud. Og det forholder sig da også sådan, at Carl Nielsen skrev sin *Helios-ouverture* i Athen, hvor han opholdt sig sammen med hustruen, billedhuggeren Anne Marie, der var rejst dertil for at studere antikkens skulpturer. Nielsen blev dybt fascineret af det særlige lys i Grækenland og ouverturen er kort sagt en hyldelse til solen, hvis forløb, han malende beskriver i et brev:

”Den begynder ganske stille med nogle lange Bastoner og lidt efter lidt kommer flere Instrumenter til og nogle Valdhorn synger saa en halvt-højtidelig Morgensang. Nu stiger og stiger den indtil Middagens dirrende Lys næsten blænder En og alting ligger i et Lyshav som næsten gjør alt levende dødsigt og dvask og endelig daler den igjen og synker langsomt og majestætisk ned bag de fjerne blaanende Bjerger langt ude i Vesten.”

Det er storladen og organisk musik, fuld af beundring af solen, naturens vitalitet, ja, selve livskraften.

Fra Tivoli til Spanien

Søndagsmatinéerne med Tivoli Copenhagen Phil plejer at have en gennemgående rød tråd i programmet, sådan som tilfældet da også er med sæsonens øvrige koncerter, der fejrer Bernstein, Michala Petri og tager et smut til Ungarn. Denne eftermiddags koncert skiller sig imidlertid ud, for her er programmet lagt ud fra orkestrets forestående udlandsturné til Spanien, hvor orkestret med chefdirigenten i spidsen har ønsket at vise sig frem med danske Nielsen

og derudover sætte en superb solist i front. Valget faldt på den unge violinist Esther Yoo, som senest har høstet blændende anmeldelser for Tjajkovskijs violinkoncert.

Den uspillelige violinkoncert

Tjajkovskij komponerede sin violinkoncert i Schweiz, som han var flygtet til for at komme sig over en depression og et selvmordsforsøg. Schweiz gjorde ham godt. Her var han på lang afstand fra det ulykkelige fornuftsægteskab, han havde indgået, og fik besøg af en god ven – og måske mere end som så – nemlig violinisten og kompositions-eleven Josef Kotek. Der blev spillet duetter, omgivelserne var fredfyldte og idylliske, Tjajkovskij fik livslysten tilbage, og musikken strømmede igen fra ham. Med Kotek som konsulent blev violinkoncerten skabt.

Det varede dog et par år, inden den blev uropført. Flere violinister var inde over, men vægrede sig – koncerten blev sågar erklæret uspillelig med dens mange tekniske udfordringer. Da den endelig blev uropført i Wien i 1881, resulterede det i en noget blandet modtagelse. Den toneangivende musikskribent Hanslick mente bl.a., at violinen ikke blev spillet på, men derimod tæsket gul og blå, og skrev ganske groft om russisk vulgaritet, lugten af vodka, og at der åbenbart findes musik, som ”stinker i øret”. Det siges, at Tjajkovskij læste anmeldelsen igen og igen, til han kunne den udenad.

Som så mange gange i musikhistorien viste det sig dog, at eftertiden ville det anderledes: Den romantiske violinkoncert er i dag blandt verdens mest populære og slidstærke. Der er friskhed og melankoli, dans og drilleri, lyriske melodier og stænk af slaviske/russiske folketoner. Esther Yoo vil

Marco Borggreve

folde sig ud i en utrolig smuk solokadence i 1. sats, og i 2. og 3. sats, der spilles uden ophold, bevæger musikken sig fra det sørgmodige hen i det muntre. Der sættes punktum med en høj-energisk, dansende finale.

Nielsens symfoniske milepæl

Tilbage til Nielsen ... nu ca. 20 år efter *Helios-ouverture*, hvor Nielsens verden så noget anderledes ud: Første verdenskrig havde sat sine spor, og ægteskabet med Anne Marie lå i ruiner. 5. symfoni voldte kvaler, ”... evnen har svigtet mig”, skriver han i 1920 til Anne Marie. Han lader symfonien ligge, komponerer *Fynsk forår*, vender tilbage til symfonien og arbejder nu intenst på musikken, som endelig i januar 1922 kan opføres i Musikforeningen dirigeret af ham selv. Musikken indledes med en stille flimren som solreflekser i vandoverfladen, men et par minutter inde i musikken starter lilletrommen en uhyggelig march gennem idyllen, og hele satsen bliver en dramatisk

kamp mellem idyl og ragnarok. Lilletrommen kommer igen ca. et kvarter inde i satsen og nu endda helt i sit eget tempo, hvilket var et uhørt og overraskende greb. Han skriver i en note:

”Her falder Lille-Tromme ind men Trommeslageren holder, som man ser, sin egen Takt efter et foran ham opstillet Metronom der slar [fjerdedel] = 116.“ ... „Trommeslageren fantaserer nu ganske frit med alle mulige Opfindelser (der ligesom gaar ud paa at ville forstyrre det øvrige Orkester.) Dog maa han af og til holde Pauser.“

Om trommeslageren i Tivoli Copenhagen Phil nu virkelig vover at give sig hen i ”fri takt” og ”ødelægge sangen i orkestret”, får vi at høre ... Symfonien er under alle omstændigheder og på alle måder dybt original, moderne og fremadpegende – der leges med tonaliteten, med hele måden at udvikle musikalske forløb på, med voldsomme kontraster og pludselige skift – og så er symfonien kun i to satser. Nielsen fortæller om dette valg i et interview forud for uropførelsen:

”Jeg har denne Gang ændret Formen og nøjes med to Dele i Stedet for de sædvanlige fire Satser. Jeg har tænkt saa meget over dette, at man i den gamle Symfoniform som Regel sagde det meste af det man havde paa Hjerte, i den første Allegro. Saa kom den rolige Andante, der virkede som Modsætning, men saa atter Scherzoen, hvor man igen kommer for højt op og ødelægger Stigningen i Finalen, hvor Ideerne alt for tidt er sluppet op.”

Man kan roligt sige, at ideerne ikke når at slippe op i Nielsens 5. symfoni – de nærmest falder over hinanden, og efterlader lytteren både stakåndet og overvældet, efter at orkestret har leveret den sidste kulmination og messingget klinger ud.

TOSHIYUKI KAMIOKA, dirigent

Toshiyuki Kamioka tiltrådte som Copenhagen Phils nye chefdirigent ved en koncert i november 2016. Politiken kvitterede med 5 hjerter og følgende ord: "Han viste sig som en flashy, men dygtig herre ... Langt udtrukne linjer og en pind, hvis spids sad, hvor den skulle, når det gjaldt, fik strygere og blæsere til at lyde godt: Samlede og med sikkert disponerede nuancer, når musikken skulle være kraftig, svag eller et sted ind imellem".

Toshiyuki Kamioka er født i Tokyo, hvor han har studeret direktion, komposition samt klaver og violin på National University of Fine Arts & Music. Siden efteråret 2004 har han været professor på Hochschule für Musik i Saarbrücken, hvor han arbejder med udviklingen af den kommende dirigentgeneration – en opgave, der holder ham skarp og professionel helt ud i fingerspidserne.

Toshiyuki Kamioka blev Generalmusikdirektør for Wuppertal Symfoniorkester i 2004 og blev fra 2009 tillige chefdirigent og kunstnerisk leder der. Under hans stafet har Wuppertal Symfoniorkester udviklet sig betydeligt både musikalsk og teknisk til et orkester i topklasse. Siden 2014/2015 har han desuden været Generalmusikdirektør og operachef på Wuppertaler Bühnen und Sinfonieorchester.

ESTHER YOO, violin

Den amerikansk/koreansk-fødte violinist Esther Yoo har boet i Europa, siden hun var 6 år gammel. Som 4-årig begyndte hun at spille violin og spillede sin første offentlige koncert som 8-årig. I 2012 var hun blandt de hidtil yngste prisvindere ved Queen Elisabeth Violin Konkurrencen i Bruxelles.

Hun vakte første gang international opmærksomhed, da hun i 2010 som 16-årig var den yngste prisvinder nogensinde ved den 10. Internationale Sibelius Violin Konkurrence i Finland. Fra 2014 til 2016 var hun New Generation Artist hos engelske BBC Radio 3 og havde sin debut ved BBC Proms. I 2018 er hun udnævnt som den første Artist in Residence hos Royal Philharmonic Orchestra i London.

Sæsonen 2017/18 har budt på nye engagementer hos bl.a. Orchestre National de Belgique, Royal Scottish National Orchestra samt symfoniorkestrene i Vancouver, Bay Atlantic og Hawaii, foruden genvisiter hos Philharmonia Orchestra i London og Hong Kong Philharmonic Orchestra.

Hun har udgivet foreløbigt tre album på Deutsche Grammophon; violinkoncerter af Sibelius og Glazunov i 2016 samt Tjajkovskijs violinkoncert i 2017, begge med Philharmonia Orchestra dirigeret af Vladimir Askenazy.

Søndag den 24. juni kl. 15.00

Hyldest til Leonard Bernstein

Dirigent: Lawrence Foster
Solist: Ray Chen, violin
Tivoli Copenhagen Phil

Michael Tilson-Thomas (f. 1944):
Agnegram (1998) (ca. 4')

Leonard Bernstein (1918-1990):
Dance Episodes fra "On the Town" (1945) (ca. 10')

- The Great Lover Displays Himself (To Sono Osato)
- Lonely Town: Pas de Deux (To Betty Comden)
- Times Square: 1944 (To Nancy Walker)

Leonard Bernstein (1918-1990):
West Side Story, suite for violin og orkester, arr. David Newman (1957/2011) (ca. 18')

PAUSE

Aaron Copland (1900-1990):
El Salón México, tonedigt (1933-36) (ca. 11')

Samuel Barber (1910-1981):
Adagio for strings, op. 11 (1936) (ca. 7')

George Gershwin (1898-1937):
An American in Paris, for orkester (1928) (ca. 19')

Efter pausen overrækker H.M. Dronning Margrethe, H.K.H. Prinsesse Benedikte og H.M. Dronning Anne-Marie Dronning Ingrid's Hæderslegater til sopran Lise Davidsen og balletdanser Astrid Grarup Elbo.

Hyldest til Leonard Bernstein

Af Maria Frej

Over hele verden fejres Leonard Bernstein i år – 100-året for hans fødsel. Bernstein var noget helt særligt, fordi han ikke alene var komponist, men også en af musikhistoriens største dirigenter. Og i det hele taget med sit brændende engagement og sin blændende musikalitet en musikformidler i særklasse, som for alvor har gjort en forskel i den klassiske musik.

SommerKlassisk har valgt at sætte Bernstein i amerikansk perspektiv og lader programmet boltre sig i den underholdende Gershwin, som Bernstein i høj grad var inspireret af, livlig musik af mentoren Copland, alvorsmusik af Barber, og så selvfølgelig Bernsteins egne værker: hans absolutte hit *West Side Story* og muntre danse-episoder fra *On the Town*.

I Bernsteins fodspor

Koncerten indledes med et kort stykke af Michael Tilson Thomas. Tilson Thomas er ligesom Bernstein både dirigent og komponist, og han følger også i Bernsteins fodspor som musikformidler med tv-udsendelser, internet-projekter m.m. Stykket er en hyldest til en trofast støtte af San Francisco-symfonikerne, som Tilson Thomas har været chefdirigent for siden 1995. Hendes navn var Agnes Albert, og stykket er komponeret over bogstaverne i hendes navn. Så heldig kan man altså være, hvis man donerer penge til klassisk musik i USA!

Tilson Thomas' karriere startede i øvrigt på samme måde som Bernsteins: med et gennembrud 'over night' da han i 1969 kom på podiet i Carnegie Hall på et afbud. For Bernsteins vedkommende skete det i 1943, hvor han sprang til og dirigerede New York-filharmonikerne i Carnegie Hall, da Bruno Walter måtte melde forfald. Det resulterede i begejstret omtale på forsiden af New York

Times den følgende dag, og Bernstein var herefter en af verdens mest eftertragtede dirigenter med et livslangt forhold til New York-filharmonikerne, som han var chefdirigent for i perioden 1958-69 og herefter orkestrets æresdirigent. 1244 koncerter med orkestret blev det til og flere end 200 pladeindspilninger.

Bernsteins mentor

Inden det kom så vidt, i slutningen af 1930'erne, havde Bernstein studeret på Havard, hvor han mødte Copland, der blev ham en livslang ven og mentor. Coplands kompositionsstil var i starten, i 1920'erne, relativt modernistisk, men herefter gik han over til en mere enkel stil bl.a. ud fra et stærkt ønske om at få et yngre og bredere publikum i tale og befri den amerikanske kompositionsmusik fra den tunge, europæiske arv. Dette var til stor inspiration for Bernstein, der da også gennem hele sin dirigentkarriere programsatte Coplands musik – f.eks. *El Salón México*. Musikken havde Copland fundet inspiration til på sine rejser til Mexico. Musikken beskriver en farverig dansesalons mange stemninger ved brug af forskelligt mexicansk musikalsk materiale. Stykket blev uropført i Mexico og blev sidenhen et af Coplands mest spillede værker i de amerikanske koncertsale.

Den alvorlige Bernstein

Barbers berømte *Adagio* er fra samme år, 1936, men fra en noget anden boldgade end Mexicos saloner. Nogle kalder det verdens mest sorgfulde musikstykke, og i eftermiddagens koncert giver stykket plads til i en stille stund at mindes Bernstein. For selvom Bernstein af mange især huskes for sine appellerende musikværker og dynamiske, energiske stil, så var der hos Bernstein selvfølgelig også en anden side – en dybde og alvor, som ikke mindst kom til udtryk i

hans banebrydende fortolkninger, når han stod på podiet og dirigerede verdens førende orkestre i de tunge, symfoniske værker. Ikke mindst denne rolle var årsagen til, at Bernstein i 1965 modtog Léonie Sonnings Musikpris og kvitterede med at dirigere en historisk koncert i København med Carl Nielsens 3. symfoni på programmet.

Bernstein og Gershwin

En vigtig rollemodel for Bernstein var selvfølgelig Gershwin, som trak den populære musik og jazzen ind i sin musik og i de amerikanske koncertsale. *An American in Paris* blev uropført i Carnegie Hall, efter at Gershwin rent faktisk havde været i Paris. Her konsulterede han – ligesom så mange andre af verdens komponister på den tid – 'komponist-coachen' Nadia Boulanger. Gershwin var stærkt inspireret af Maurice Ravel. Men af Boulanger fik han det vigtige råd: "Don't copy others; be yourself. Why try to be a second rate Ravel when you are already a first rate Gershwin." En første classes Gershwin er, hvad vi hører i *An American in Paris* – musik der senere blev omdrejningspunkt for en film fra 1951 af samme navn, hvor Gene Kelly og Leslie Caron danser sig gennem gaderne i Paris.

Bernstein selv

Og nu til Bernsteins egne værker: Musikken til musicalen *On the Town* bygger på Bernsteins musik til balletten *Fancy Free* og handler om tre sømænd på orlov i New York. Musicalen blev et kæmpe hit på Broadway i 1944, hvor en anmelder betegnede musikken som en energisk blanding af Stravinsky og Gershwin. De tre danse-episoder er et selvstændigt uddrag af musicalen og blev opført første gang i 1946. Senere, i 1949, kom der selvfølgelig også en film – igen med en dansende Gene Kelly, nu suppleret af Frank Sinatra og Jules Munsin.

Og så er der *West Side Story* ... Succesen over dem alle. En musical, hvis plot er en

opdateret version af *Romeo og Julie*. Musicalen havde premiere i 1957 og spillede 772 gange på Broadway, tog på turné, og vendte tilbage til New York og spillede yderligere 253 forestillinger i 1960. Og så i 1961 kom filmen, som i dag er en klassiker. Musikken er mesterlig – underholdende og tilgængelig, interessant og forfriskende, genialt orkestreret, med fantastiske melodier og musikalsk substans i en grad, der løftede musical-genren til et hidtil uset niveau. Bernstein sammensatte en koncertsuite og fik den uropført ved en Valentines Day-koncert i 1961 med New York-filharmonikerne.

Den udgave, der er på programmet ved eftermiddagens koncert, er kommet til langt senere. Her gives plads til blændende violin-virtuoseri som et ekstra krydderi på musikken, hvilket har glædet et par af verdens bedste violinister – herunder kometen Ray Chen – og selvfølgelig også vakt jubel hos publikum, som med god grund aldrig bliver træt af at høre de smukke, fængende og energiske hits fra *West Side Story*.

Marc Ginot

LAWRENCE FOSTER, dirigent

Dirigenten Lawrence Foster er blandt de mest succesfulde amerikanske dirigenter med en fremtrædende karriere på begge sider af Atlanten. Han er særdeles anerkendt for sine dynamiske fortolkninger af moderne værker – fra Harrison Birtwistles *Tragedia* til Paul McCartneys oratorium *Standing Stone*, side om side med repertoiret fra klassikken og romantikken, samt et bredt operarepertoire.

Foster har en særlig stjerne hos (Tivoli) Copenhagen Phil og blev udnævnt til orkestrets æres-gæstedirigent for en tre-årig periode fra sæsonen 2014/15. Foster har i årenes løb været chefdirigent for adskillige orkestre, Barcelona Symfoniorkester, Jerusalem Symfoniorkester, Houston Symfoniorkester og Gulbenkian-orkestret i Lissabon. Foster er desuden en efterspurgt operadirigent og har bl.a. været chefdirigent for Montpellier-operaen. I dag er han chefdirigent for operaen i Marseille og Marseille Filharmonikerne.

Tom Doms

RAY CHEN, violin

Den taiwanesisk/australske violinkomet er et af den klassiske musiks helt store talenter og har i løbet af sin forholdsvis korte karriere allerede slået sit navn solidt fast som en af verdens bedste unge violinister.

Ray Chen har spillet over hele verden med førende orkestre og dirigenter og har vundet anerkendelse gennem en lang række prestigefyldte priser. Han har blandt andet vundet førstepriser i betydningsfulde musikkonkurrencer som International Yehudi Menuhin Violin Competition (2008) og Queen Elizabeth Music Competition (2009).

I 2017 besøgte Chen Musikhuset i Aarhus i forbindelse med byens status som Europæisk Kulturhovedstad. "En violin med masser af fart" lød overskriften efterfølgende i Jyllands-Postens omtale, der fortsatte: "Ray Chen spiller violin, som sad han i en Lamborghini."

Søndag den 1. juli kl. 15.00

Festkoncert for Michala Petri

Dirigent: Alexander Shelley
Solist: Michala Petri, blokfløjte
Tivoli Copenhagen Phil

Georg Philipp Telemann (1681-1767):

Suite i a-mol for fløjte og strygere, TWV 55:a2 (ca. 25')

- Ouverture
- Les Plaisirs
- Air à l'Italien
- Menuet 1 og 2
- Réjouissance
- Passepied 1 og 2
- Polonæse

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791):

Symfoni nr. 35, Haffner (1782) (ca. 20')

- Allegro con spirit
- Andante
- Menuetto
- Presto

PAUSE

Roberto Sierra (1953-):

Prelude, Habanera and Perpetual Motion, for blokfløjte og orkester (uropførelse) (2008/2018) (ca. 8')

George Bizet (1838-1875):

Carmen Suite, uddrag (1875) (ca. 25')

- Prelude (Suite 1)
- Aragonaise (Suite 1)
- Intermezzo (Suite 1)
- Chanson du Toreador (Suite 2)
- Seguedille (Suite 1)
- Les Dragon d'Alcala (Suite 1)
- Habanera (Suite 2)
- Les Toreadors (Suite 1)

Blokfløjte-event og kommission af blokfløjtekoncert af Roberto Sierra er sponsoreret af:

OUR Recordings

 Edition
Borup-Jørgensen

Festkoncert for Michala Petri

Af Maria Frej

Telemann, Mozart, Sierra og Bizet ... Hvad har de herrer med hinanden at gøre? Det er absolut relevante spørgsmål, men hvis man betænker, at æresgæsten ved koncerten er blokfløjtenisten Michala Petri, så begynder programmet måske at give mening. For sjældent har man set så alsidig og nysgerrig en kunstner som Petri, der på sit cv kan fremvise samarbejder med så forskellige kunstnere som Sir Neville Marriner, Gidon Kremer, Keith Jarrett og Bjørn Svin.

Petri var et vidunderbarn. I en alder af kun 11 år blev hun indskrevet på konservatoriet i Hamborg. Men allerede to år forinden havde hun haft sin debut som solist – så mænd her i Tivolis Koncertsal. Hendes første cd-indspilning skete i forlængelse af en koncert i London med Academy of St. Martin-in-the-Fields i en alder af 17 år, og karrieren tog herefter for alvor fart. Flere end 70 cd-indspilninger er det indtil videre blevet til, og flere end 4000 koncerter. Michala Petri er nok det navn, de fleste vil nævne som det første, hvis de på stående fod skulle sige navnet på en dansk, klassisk musiker.

Nogle forestiller sig måske, at blokfløjten er et begrænset instrument – et barokinstrument med et smalt repertoire. Men det helt særlige ved Petri er, at hun ikke blot har vokset sig fra vidunderbarn til en internationalt berømmet stjerne, men at hun også samtidig har formået at udvikle hele blokfløjtegenren.

Barok blokfløjte

Koncerten denne eftermiddag indledes med Telemann. Telemann spillede selv blokfløjte og er vel sagtens den komponist, der har komponeret mest musik for instrumentet. Spiller man blokfløjte,

kommer man kort sagt ikke uden om Telemann, og det er selvfølgelig også den platform, Petri har taget udgangspunkt på. Lyder det som om, der er tale om kedeligt pligtrepertoire, tager man fejl: Telemann kunne lide at overraske og lege med forskellige af datidens stiltræk, og den populære suite – som tværfløjtespillerne selvfølgelig også har opdaget og ynder at optræde med – byder på en herlig variation mellem adstadige, majestætiske passager, f.eks. i begyndelsen af stykket, med franske træk, og en række forskellige danse, der byder på italienske, tyske og sågar polske (polonæsen) elementer. Undervejs får Petri lov at brillere med både halsbrækkende, virtuose løb og lyriske stunder, hvor man ganske enkelte kan læne sig tilbage og nyde hendes smukke klang på instrumentet, som den folder sig ud sammen med strygerne.

Mozart var 11 år, da Telemann døde, og allerede i fuld gang med sin karriere med rejser rundt omkring i Europa, hvor han optrådte for fyrster og deslige. Han fik økonomisk hjælp til turnéerne af den rige Salzburger-familie Haffner. Efter 15 år brød han ud af sit ansættelsesforhold hos ærkebiskoppen i Salzburg og besluttede sig for at prøve lykken som freelancemusiker og komponist i Wien – og så indløb der en bestilling fra Haffner-familien. Den kunne han selvfølgelig ikke sige nej til, selvom der var travlt i butikken med færdiggørelsen af *Bortførelsen fra seraillet*, et bryllup forude med Constanze m.m. Først blev det til en serenade og så i 1783 til symfoni nr. 35, som Mozart uropførte ved en koncert i Wien således: Først blev de tre første satser opført. Så kom der lige en arie fra *Idomeneo*, en klaverkoncert, nogle operascener, lidt fuga-improvisation m.m., og så endelig symfoniens fjerde sats som punktum.

Sådan kan man også lave koncertprogrammer ...

I dag er symfonien en af de mest elskede – fuld af energi og fyrighed i første og fjerde sats og en mere afdæmpet 'hof-stemning' i anden og tredje sats.

Efter pausen forlader vi de 'gamle dage', for som vi skal se, er blokfløjten i hænderne på Petri ikke kun et barokinstrument, men et særdeles relevant instrument i vores samtids musik. Derom vidner f.eks. den lange liste af uropførelser, som Petri har på cv'et. Musikken af Sierra er et godt eksempel. Sierra er født i Puerto Rico, men rejste som ung til Hamborg for at studere hos den berømte komponist Ligeti. I dag er han selv kompositionsprofessor i New York, og hans musik bliver spillet rundt omkring i verdens koncertsale – f.eks. valgte BBC at sætte hans værk *Fandagos* på programmet ved åbningskoncerten af Proms i 2002, og hans *Missa Latina*, som blev uropført med den berømte dirigent Leonard Slatkin ved roret, blev af Washington Times vurderet som "den mest signifikante symfoniske uropførelse siden Brittens *War Requiem*".

Petri har valgt Sierras *Prelude, Habanera and Perpetual Motion* til koncerten i Tivoli – oprindeligt et stykke for fløjte og guitar. Men kendetegnende for Petri, har hun foranlediget en total omskrivning af musikken specielt til lejligheden i dag, så det faktisk er en uropførelse for blokfløjte og orkester, vi skal være vidner til. Her kan man opleve Petri udfolde sig i musik med tydelig mellem-/sydamerikansk inspiration, som et lille eksempel på den usædvanligt brede vifte af musikalske stilarter, Petri bevæger sig inden for.

Orkestret følger efter med musik fra Bizets berømte opera *Carmen*, hvori den nok mest kendte habanera af dem alle indgår. Bestillerne af *Carmen* ønskede "en lille let og glad ting efter vores publikums smag og, frem for alt, med en lykkelig slutning". Det fik de

som bekendt ikke, og premieren blev en katastrofe med publikums forargelse over den kvindelige hovedpersons passion og færden fra elsker til elsker. Men der gik ikke lang tid før operaen triumferede verden over – Brahms, Wagner og Tjajkovskij var blandt beundrerne. Det nåede Bizet desværre ikke at opleve, for han døde et par måneder efter premieren, og det er hans ven Ernest Guiraud, som senere har sammensat de suiter med musik fra *Carmen*, som denne koncerts dirigent har udvalgt en smuk, festlig buket fra.

Carmen dør tragisk, Bizet blev kun 36 år – men Michala Petri er en lyslevende kunstner iblandt os, som vi kan glæde os til at følge de kommende årtier og vente os både tårnhøj kunstnerisk kvalitet af og fortsat nysgerrighed og lyst til at udforske musikens mange veje.

ALEXANDER SHELLEY, dirigent

Den unge, men allerede meget erfarne, engelske dirigent Alexander Shelley har siden 2015 haft kontrakt med det canadiske National Arts Centre Orchestra i Ottawa, hvor han efterfulgte Pinchas Zukerman som kunstnerisk leder. Siden januar 2015 har han også været assisterende dirigent for Royal Philharmonic Orchestra i London, og fra 2009-17 var han chefdirigent for Nürnberger Symfoniker. Et samarbejde som både musikkritikere og publikum har benævnt som en gylden æra, hvor han har udviklet ensembles klang, uddannelsesaktiviteter og internationale turnévirkksomhed.

Shelley har studeret cello og direktion i Tyskland og tiltrak sig opmærksomhed som førsteprisivinder ved Leeds Conductors Competition i 2005. Pressen beskrev ham med ordene: "Den mest spændende og talentfulde unge dirigent, der har opnået denne fornemme udmærkelse. Hans direktionsteknik er fortræffelig, alt er krystalklart som en følge af hans iboende musikalitet."

Ved sit seneste besøg i Tivoli i 2011 sprang han ind for en sygemeldt Sir Colin Davis, og Informations anmelder var efterfølgende udelte begejstret: "Shelleys direktion var intet mindre end en fuldendt nydelse." Shelley har også haft stor succes på Operaen på Holmen, hvor han først dirigerede *Den glade enke* og siden *Romeo og Julie*.

MICHALA PETRI, fløjte

Gennem årtier har danske Michala Petri været en verdensførende virtuos på sit instrument. Hun har med stor intensitet turneret i hele verden, optrådt på centrale festivaler og prestigefyldte koncertsteder og spillet som solist med en række af verdens førende kammer- og symfoniorkestre. Listen over internationale topnavne hun har arbejdet sammen med er lang og rummer navne som Heinz Holliger, Gidon Kremer, James Galway, Keith Jarrett, Christopher Hogwood og Claudio Abbado.

Michala Petris repertoire spænder vidt fra tidlig barok til den helt nykomponerede musik. Interessen for at udforske og udvide sit instruments muligheder har gjort hende til en markant inspirationskilde for mange af nutidens komponister i både ind- og udland. Mange komponister har skrevet nye blokfløjtekoncerter specielt for Michala Petri og symfoniorkester, hvoraf mange tillige er indspillet. Hendes talrige indspilninger har bl.a. indbragt hende tre ECHO Klassik Awards.

Michala Petri har modtaget mange udmærkelser, heriblandt Léonie Sonnings Musikpris (2000) og den europæiske kulturstiftelse Pro Europas solistpris (2005). I 2012 blev hun udnævnt til adjungeret professor ved Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, og i 2011 blev hun udnævnt til Ridder af 1. grad af Dannebrog.

Søndag den 5. august kl. 15.00

I Ungarn med Arabella Steinbacher

Dirigent: James Feddeck
Solist: Arabella Steinbacher, violin
Tivoli Copenhagen Phil

Maurice Ravel (1875-1937):

Tzigane, rapsodi for violin og orkester, M76 (1922-24) (ca. 10')

Johannes Brahms (1833-1897):

Ungarske danse, uddrag: nr. 1, 14, 12, 6 og 5 (1858-1869) (ca. 15')

- Nr. 1 i g-mol. Allegro molto
- Nr. 14 i d-mol. Un poco andante
- Nr. 12 i d-mol. Presto
- Nr. 6 i D-dur. Vivace
- Nr. 5 i g-mol. Allegro

PAUSE

Pablo di Sarasate (1844-1908):

Zigeunerweisen, for violin og orkester, op. 20 (1878) (ca. 8')

- Moderato – Lento
- Un poco più lento
- Allegro molto vivace

Bela Bartók (1881-1945):

Koncert for orkester, Sz. 116 (1943-45) (ca. 37')

- Introduzione. Andante non troppo
- Giuoco delle coppie. Allegretto scherzando
- Elegia. Andante non troppo
- Intermezzo interrotto. Allegretto
- Finale. Pesante – Presto

I Ungarn med Arabella Steinbacher

Af Maria Frej

Tivoli Copenhagen Phil tager gerne på musikalske rejser. Ved tidligere Sommer-Klassisk-koncerter har orkestret f.eks. besøgt Leipzig, Rom og Prag. Ved denne koncert går turen til Ungarn – et land, hvis musikkultur har inspireret en lang række klassiske komponister, f.eks. Ravel, Brahms og Sarasate.

I 1869 da Brahms' samling af hele 21 *Ungarske danse* lå klar, var Ungarn en del af dobbeltmonarkiet Østrig-Ungarn og Budapest en blomstrende kulturby. Landet havde en høj bevidsthed om sin egen kulturelle arv – kunstmusikken var ofte optaget af folke-musikken. Og dertil kom som sagt, at en række ikke-ungarske komponister i Europa for alvor begyndte at interessere sig for folkemusikken i Østeuropa.

Uden for landets grænser satte man lidt forsimplet ofte lighedstegn mellem ungarsk folkemusik og roma-musik, der dengang blev kaldt 'sigøjnermusik'. I dag er billedet mere nuanceret, men i 1800-tallets Europa var interessen for den ungarske 'sigøjner-musik' i høj grad udtryk for en tiltrækning af det eksotiske, det temperamentsfulde, romantiske og virtuose – ofte eksemplificeret ved romamusikerens instrument par excellence: violinen.

Ungarske danse

Det var da også lige præcis to ungarske violinister, der introducerede Brahms til deres hjemlands farverige folkemusik, og inspirerede ham til de *Ungarske danse*. Den ene af dem var Joseph Joachim, den tids førende violin-superstjerne. Joachim havde sågar selv komponeret en violinkoncert med undertitlen *På ungarsk manér* med det formål at integrere romamusikken i den symfoniske verden.

Brahms gik dog af en eller anden grund uden om violinen og skrev sine danse for firhændigt klaver. Han betragtede dem i øvrigt mere som arrangementer af eksisterende, populære 'sigøjnermelodier', end som egne kompositioner. I Brahms' hænder blev der dog uundgåeligt tale om et så gedigent kompositorisk arbejde, at det vil være forkert at kalde musikken 'arrangementer'. Men med til historien hører, at musikken siden blev udsat for et hav af bearbejdelser: At vi kan høre dansene for symfoniorkestre, hvilket er den form, de er blevet så uhyre populære i, skyldes en række komponisters arbejde – Brahms arrangerede selv kun et par stykker. Og som en lille ekstra krølle skal det nævnes, at Joachim efterfølgende arrangerede dansene for violin og klaver. På en måde kom musikken dermed tilbage til sit oprindelige instrument.

Virtuose violinstykker

Joachim indspillede nogle af disse danse i 1903 og må have været en af de første violinister, der kastede sig ud i at indspille. En anden af tidens store violinvirtuoser fulgte dog hurtigt trop, nemlig den spanske Sarasate. I 1904 indspillede han et par satser fra sit store hit *Sigeunerweisen*, der følger efter Brahms i eftermiddagens koncertprogram. Sarasate var først og fremmest violinist, men altså også komponist, især af musik, hvori han kunne præsentere sig selv som brillerende solist. *Sigeunerweisen* er en fantasi over romaernes melodier og temaer, som Sarasate huskede dem efter et besøg i Budapest i 1877. De giver da også mere end rigeligt med plads til virtuost show-off – et perfekt stykke at rejse rundt med, som Sarasate gjorde det med koncertoptrædener på alverdens scener. Stykket er en vaskeægte klassiker, som tager kegler hver gang – hvis solisten altså mestrer opgaven, hvilket

Peter Rigaud

eftermiddagens solist Arabella Steinbacher gør til overmåde.

Steinbacher havde allerede som 14-årig modet til at tage fat på violinens 'sigøjner-repertoire', og det skete med Ravels *Tzigane*. *Tzigane* er ekstraordinært udfordrende, fordi musikken ikke kun er skrevet, for at solisten kan blære sig virtuost på violinen, spille fyrigt og teknisk overbevisende. *Tzigane* har flere dimensioner: "...there is so much depth and musicality to it", som Steinbacher udtaler i et interview om stykket. De første fem minutter spiller solisten helt solo, ikke halsbrækkende hurtigt, men dramatisk og mørkt, og først herefter kommer orkestret lidt efter lidt på banen, og rapsodien folder sig ud.

Sådan har vi valgt at lade hele eftermiddagens koncert starte – med violinen alene i fokus, og så en langsom opbygning med Ravels egensindige tag på 'sigøjnermusikken' og hans mesterlige instrumentation af orkestret. Også her er komponisten i øvrigt inspireret af et møde med en violinist – i

dette tilfælde den ungarske Jelly D'Arányi, der såmænd var Joseph Joachims grandniece.

Ungarsk længsel

Koncertens anden del er viet til ungarske Bartók, som brugte en god del af sit liv på at fordybe sig og gøre feltstudier i den musikkultur, han mødte hos folkeslagene omkring sig. Med netop denne dybe interesse for den østeuropæiske musikkultur og sine dybe rødder i hjemlandet, var det særlig tragisk for Bartók, at han i 1940 måtte flygte fra Ungarn og slå sig ned i USA. Her trivedes han ikke, og det gik sløjt med den kompositoriske virksomhed og hans tidligere så omfattende virke som koncertpianist. Og så blev han oveni alt dette alvorligt syg.

Igen fik en violinist rollen som katalysator for et vigtigt værk: Det var nemlig den ungarske violinist Joseph Szigeti, som også var flygtet til USA, der fik dirigenten Koussevitzky til at besøge Bartók på hospitalet og her bestille et værk hos den ungarske komponist. Bestillingen blev til *Koncert for orkester*, og musikken blev uropført med stor succes i 1944 af Boston-symfonikerne.

I koncerten er hele orkestret så at sige solister – alle musikerne lidt på tur. Heraf den lidt usædvanlige titel. Der er ingen virtuos violinist eller lignende i front. Der er derimod en vis dysterhed i hele værkets tone, måske en refleksion af Bartóks tristesse ved at være landflygtig og længsel mod det land, han ganske givet vidste, han aldrig igen ville få at se. Man hører selvfølgelig folkemusikken titte frem i musikken – temperamentet, rytmiske passager, folketoneprægede melodier – men værket er i sin egen ret en blanding af det folkelige, ungarske ophav og den nye, moderne verden – og endda en verden i krig. Bartók komponerer et mageløst mesterværk med sygdom tæt inde på livet, langt væk hjemmefra, med alvor og dybde, men også en musik fuld af energi, kraft og endda munterhed og leg.

TIVOLI COPENHAGEN PHIL

Tivoli har som formodentlig den eneste forlystelsespark i verden sit eget symfoniorkester, nemlig Tivoli Copenhagen Phil. Orkestret spiller sommeren igennem i Tivoli – lejlighedsvist også om vinteren, f.eks. til *Nøddeknækkeren* i 2018 – og er et fuldt besat symfoniorkester bestående af godt 70 musikere.

I SommerKlassisk 2018 spiller Tivoli Copenhagen Phil 11 koncerter i Tivoli og har bl.a. sin egen abonnementsserie med internationale solister og dirigenter på scenen. I år spiller orkestret også til New York City Ballets gæstespil i august, og derudover er der tradition for en række flotte operakoncerter, samt plads til de mere populære klassiske koncertformer, som f.eks. familiekoncerten *Nattens Tivoli* og den årligt tilbagevendende Fødselsdagskoncert.

Om vinteren hedder orkestret Copenhagen Phil – hele Sjællands Symfoniorkester – og er et såkaldt landsdelsorkester, der både spiller i Konservatoriets Koncertsal på Frederiksberg og løser regionale opgaver rundt omkring på hele Sjælland. Gennem de seneste år har orkestret markeret sig dels ved at tiltrække store internationale dirigenter og solister, dels ved at udforske og udfordre den klassiske koncertgenre i samarbejde med alternative koncertkoncepter og i forskellige cross-over-projekter.

...

”Tiden med Lan Shui som chefdirigent og hans systematiske arbejde f. eks. med wienerklassisk musik har sat sine spor. Orkestrets version af Mussorgskijs 'Udstillingsbilleder' blev så detaljeret, energisk og klangskøn og nænsomt poetisk, at man uforvarende endte ude på kanten af sædet”.

4 af 6 stjerner, Politiken, Henrik Friis, 22. august 2017

”Og alle forventninger blev indfriet fra første færd. Tivoli Copenhagen Phil, som det københavnske landsdelsorkester nu hedder (i sommersæsonen), demonstrerede allerede i Smetanas ouverture til 'Den solgte brud' strålende form og smittende spilleglæde”.

5 af 6 stjerner, Kristeligt Dagblad, Peter Dürrfeld, 16. august 2016

KONCERTER I DIAMANTEN

04.09.2018 kl. 20.00

Alisa Weilerstein og Trondheim Solisterne

HAYDN OG SCHÖNBERG

Cello i verdensklasse

02.10.2018 kl. 20.00

Quatuor Diotima

BEETHOVEN, JANÁČEK OG GLERUP

Fire franske topstrygere

22.09.2018 kl. 16.00

Concerto Copenhagen

MOZART, HAYDN, HARTMANN M.F.L.

Wienerklassik med Lars Ulrik Mortensen

08.12.2018 kl. 16.00

Camerata Øresund med Peter Spisšký

JULEKONCERT 2018

Barokmusikkens jule-highlights samt fællessang

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

DEN SORTE DIAMANT

SØREN KIERKEGAARDS PLADS

1221 KØBENHAVN K

WWW.DENSORTEDIAMANT.DK

WWW.BILLETUGEN.DK

JAMES FEDDECK, dirigent

"Et enormt fund ... musikere af denne kaliber er som guldstøv" (The Herald).

James Feddeck er i fuld gang med at blive en af de mest interessante og bemærkelsesværdige dirigenter i dag. Han imponerer orkestre på begge sider af Atlanten med sit store talent og sin ekstraordinære musikaltet.

De seneste år har Feddeck bl.a. slået sit navn fast ved at træde ind for dirigenter, der af den ene eller den anden grund har måtte melde forfald. Og det har han gjort med kæmpe succes: "Resultatet kunne ikke have været mere imponerende", skrev San Francisco Examiner f.eks., da han med kort varsel havde fået sin debut med San Francisco Symphony i Bruckners 8. symfoni.

I løbet af de seneste to sæsoner har Feddeck i øvrigt haft flere markante debuter, bl.a. hos Chicago Symfoniorkester, BBC Symfoniorkester og Deutsche Oper i Berlin. I indøværende sæson fortsætter han med bl.a. Minnesota Orchestra, Toronto Symfoniorkester, Orchestre National de Lyon og Symphonie-Orchester Berlin. Ligesom han vender tilbage til Cleveland Orkestret, Royal Scottish National Orchestra og Hallé orkestret.

ARABELLA STEINBACHER, violin

Siden hun debuterede med Orchestre Philharmonique de Radio France under ledelse af Sir Neville Marriner i Paris i 2004, har Arabella Steinbacher været regnet som en af nutidens førende violinister. Hun er kendt for sit varierede repertoirevalg, som udover alle de store klassiske romantiske violinkoncerter også tæller koncerter af Bartók, Berg, Glazunov, Schnittke, Sjostakovitj, Stravinsky, Szymanowski, Hindemith og Sofia Gubaidulinas *Offertorium*, for bare at nævne nogle få.

Arabella Steinbacher er født i München, da hun var 3 år gammel begyndte hun at få violinundervisning efter den japanske Suzuki-metode. Da hun var 9 år blev hun indskrevet ved konservatoriet, Hochschule für Musik und Theater München, og fik undervisning af professor Ana Chumachenco.

I Tyskland har hun spillet med alle større orkestre, internationalt har hun blandt andet besøgt New York Filharmonikerne, Boston Symfoniorkester, London Symphony Orchestra, Chicago Symfoniorkester, Philadelphia-orkestret, San Francisco Symphony, Cleveland-orkestret, Seattle Symphony, Sydney Symphony, Sao Paulo Symphony, Orchestra National de France, og NHK Symphony Orchestra i Tokyo.

Arabella Steinbacher spiller på en Stradivarius, *Otto Booth*, fra 1716 venligst udlånt af den japanske Nippon Music Foundation.

TIVOLI

TIRSDAGSTONER

KLASSIKERE OG EVERGREENS

JULIE BERTHELSEN MED TIVOLIS SALON ORKESTER

DANSKE OG GRØNLANDSKE SANGE ♦ 1/5 · 8/5 · 22/5 · 29/5 · 12/6 · 18/9

MIRIAM MANDIPIRA & MICHAEL CARØE MED TIVOLIS BIG BAND

MUSIKALSK REJSE Gennem TIVOLIS HISTORIE ♦ 15/5 · 5/6 · 10/7 · 14/8 · 11/9

CASPAR PHILLIPSON MED TIVOLIS SALON ORKESTER

MUSIKALSK STJERNEDRYK ♦ 19/6 · 26/6 · 3/7 · 17/7 · 24/7

LOUISE FRIBO & PREBEN KRISTENSEN MED TIVOLIS SALON ORKESTER

MUSICAL TONER OG EVERGREENS ♦ 7/8 · 21/8 · 28/8 · 4/9

HVER TIRSDAG KL. 19.00 PÅ PLÆNEN

ONSDAGSJAZZ

JAZZSOLISTER I VERDENSKLASSE

CHRISTINA VON BÜLOW JAZZ MED STEDSANS ♦ 18/4 · 25/4 · 2/5 · 9/5 · 23/5

HANS ULRIK JAZZ-A-NOVA ♦ 16/5 · 8/8 · 15/8

MATHIAS HEISE DANSK MED KANT ♦ 30/5 · 6/6 · 13/6 · 20/6 · 27/6

BOB ROCKWELL GROOVES, BLUES AND BALLADS ♦ 4/7 · 11/7 · 18/7 · 25/7

KRISTIAN JØRGENSEN ELLINGTONIA ♦ 22/8 · 29/8 · 5/9 · 12/9 · 19/9

TIVOLI ENSEMBLET UNDER LEDELSE AF PETER JENSEN MED SKIFTENDE SOLISTER Gennem sæsonen

HVER ONSDAG KL. 19.00, 20.00 OG 21.00 I ORANGERIET

SOMMERKLASSISK

Lad os høre, hvad du mener!

Vi vil gerne vide mere om, hvad du oplever, når du er til koncert i Tivolis Koncertsal. Hvad synes du om koncerten? Hvem kunne du tænke dig at opleve i Tivolis Koncertsal?

Vi vil også meget gerne svare på dine spørgsmål.

Spørg og skriv på Facebook/sommerklassisk

Du kan også tilmelde dig SommerKlassisks nyhedsbrev på tivoli.dk/sommerklassisk.

Her giver vi dig nyheder om de kommende koncerter, interviews og videoer med de kunstnerne og gode tilbud.

Med venlig hilsen
Maria Frej, programchef

SommerKlassisk er støttet af Augustinus Fonden, Aage og Johanne Louis-Hansens Fond, Erik og Susanna Olesens almenvælgørende Fond, Beckett-Fonden, Knud Højgaards Fond, Det Obelske Familiefond, Oticon Fonden, Erik og Susanna Olesens Fond samt Ernst Og Vibeke Husmans Fond

SommerKlassisk

Underdirektør, Kultur i Tivoli
Nikolaj Koppel

Programchef, klassisk musik
Maria Frej

Projektkoordinator
Vivi Petersen

PR, kommunikation og markedsføring
Line Breuning

Redaktion
Line Breuning

Skribenter:
Maria Frej, Line Breuning
og Hanne Askou

Scenemester
Jens Trikker Christoffersen

Nodearkivar
Lena Persson

Layout og annoncesalg
ADCO:DESIGN

Tryk
Innographic

Fotografering samt alle former for lyd- og filmoptagelser under koncerten er forbudt.
Husk venligst at slukke din mobiltelefon.

TIVOLI
.....
175

SOMMERKLASSISK

sommerklassisk@tivoli.dk | tivoli.dk/sommerklassisk
facebook.com/sommerklassisk

Tivoli Box Office

Vesterbrogade 3 | 1630 København V | Tlf. 33 15 10 12